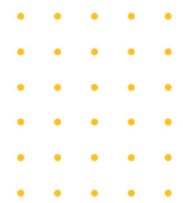

Tilsynsprogram 2024

Innhold

1. Om tilsynsprogrammet.....	3
2. Tilsynsprogram 2024.....	5
3. Bakgrunn for tilsynssaker	6
4. Oppfølging av gjennomførte tilsynssaker.....	9

18.01.2024

Vegard Hansen
Direktør

Frode Himle Halrynjo
Programansvarlig

1. Om tilsynsprogrammet

Vegtilsynet skal føre tilsyn med Statens vegvesen og Nye Veier AS sitt arbeid knyttet til riksveginfrastrukturen. Tilsyn omfatter alle aktiviteter som gir oss grunnlag for å vurdere om, og følge opp at tilsynspartene gjennomfører sin virksomhet i tråd med regelverket.

Vegtilsynet gjennomfører tilsyn innenfor ulike kategorier. Disse er:

PLAN OG UTBYGGING

SAMFUNNSSIKKERHET
OG BEREDSSKAP

DRIFT OG VEDLIKEHOLD

ANNEN FORVALTNING

Vegtilsynet er bygd opp som et risikobasert tilsyn. Det vil si at vi skal prioritere tilsynsvirksomheten mot de områdene der risikoen for svikt i systemet og konsekvens i form av ulykker er størst. Vi gjennomfører risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for våre tilsynssaker. Vurderingene bygger blant annet på:

- ulykkesstatistikk
- ulykkesanalyser og granskningsrapporter
- vurderinger av storulykkepotensial
- erfaringer fra tidligere tilsyn
- endringer i regelverket
- tilstandsundersøkelser

For å gjennomføre risikobaserte tilsynssaker som bidrar til forbedring, samtidig som de er effektive, har vi ulike tilsynsformer:

Systemtilsyn

Vi gjennomfører systemtilsyn iht. veglova § 11a. Det er en systematisk gjennomgang av hele eller deler av styringssystemet for å fastslå om krav til sikkerhet knyttet til riksveginfrastrukturen er ivaretatt.

Etterlevelsestilsyn

Vi undersøker om krav til sikkerhet etterleves. I slike tilsyn bruker vi interne krav som virksomhetene setter til seg selv, eller vi henter tilsynskriterier direkte fra regelverk for eksempel veg- eller tunnelsikkerhetsforskriften, eller vegnormaler.

Tilsynsmøte

Vi gjennomfører tilsynsmøter innenfor avgrensede temaer, for eksempel oppfølging av tidligere tilsyn. Dersom tilsynsmøte gir indikasjoner på svakheter, vil informasjonen kunne danne grunnlag for et risikobasert systemtilsyn på et senere tidspunkt.

2. Tilsynsprogram 2024

Kategori	Tilsynssak	Tilsynspart	Tilsynsform	Forventet rapport
Plan og utbygging	Avbøtende tiltak på smal firefelts motorveg (pågår)	Statens vegvesen Nye Veier AS	Systemtilsyn	T1 2024 T1 2024
	Arbeidsvarsling (pågår)	Nye Veier AS	Systemtilsyn	T1 2024
	Håndtering av skredfare	Statens vegvesen Nye Veier AS	Systemtilsyn	T2 2024 T1 2025
Drift og vedlikehold	Reasfaltering	Statens vegvesen	Etterlevelse	T3 2024
	Oppfølging av tidligere tilsynssak	Statens vegvesen	Tilsynsmøte	T3 2024
Samfunnssikkerhet og beredskap	Beredskap i tunnel	Statens vegvesen		2025
	Sikkerhet i digitale systemer	Statens vegvesen Nye Veier AS		2025
Annen forvaltning	Leverandørstyring	Statens vegvesen		2025

Nedenfor beskrives bakgrunnen for sakene som har planlagt oppstart i 2024.

3. Bakgrunn for tilsynssaker

Håndtering av skredfare

Konsekvenser av skred og skredhendinger påvirker trafikksikkerheten og framkommeligheten for trafikantene. I Nasjonal transportplan 2022-2033 (NTP) går det fram at «Fram mot 2100 er det ventet at hyppigheten av og styrken i naturhendelser øker som konsekvens av et klima i endring. Hyppigere intenst styrtregn, flom og skred vil kunne utsette infrastruktur og bygninger for påkjenninger de ikke alltid er solide nok til å stå imot.»

I mai 2022 gikk det et skred ved E6 i Malvik der Nye Veier AS er utbygger, og i september 2022 gikk det et skred ved E39 i Heim der Statens vegvesen er utbygger. Både Nye Veier AS og SVV har gjennomført eksterne granskinger etter skredene som gikk i forbindelse med bygging av ny veg. Undersøkelsene hadde til formål å identifisere direkte, medvirkende og bakenforliggende årsaker til skredet. Begge undersøkelsene peker på mangler ved risikostyring, byggherrens oppfølging og bruk av geologisk kompetanse.

Vi ønsker å undersøke risikostyringen av skredfare i utbyggingsprosjekter i Statens vegvesen og Nye Veier AS.

Reasfaltering

Forsterket midtoppmerking er en samlebetegnelse for løsninger der midtoppmerkingen er forsterket med fresing i asfaltdekket. Dette har vist seg å være et bra tiltak for trafikksikkerheten og til en lav kostnad. Det er bl.a. tatt inn som et oppfølgingstiltak i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet: «Statens vegvesen vil etablere forsterket midtoppmerking på alle riksveier som tilfredsstillende gjeldende kriterier, seinest neste gang strekningen reasfalteres.»¹ Per 1/1-2023 har i underkant av 2315 km riksveg forsterket midtoppmerking.²

Tverrfall skal sikre bortledning av vann og motvirkning av sidekrefter i kurver. Ved feil eller mangel på tverrfall i kurver vil ikke tverrfallet motvirke sidekreftene og dermed øke kravet til friksjonen/veggrepet for kjøretøyet. Minste tiltatte horisontalkurvatur er berekna ut fra tverrfall, fart, og sidefriksjon. Det er derfor en viktig forutsetning at tverrfallet i kurver blir opprettholdt gjennom vegen sin levetid.

Vi ønsker å undersøke om Statens vegvesen etterlever egne krav og rutiner i forbindelse med reasfaltering, med fokus på etablering av forsterket midtoppmerking og tverrfall.

¹ Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025, Oppfølgingstiltak 111

² Trafikksikkerhetsutviklingen 2022

Tilsynsmøte: Oppfølging av tidligere tilsyn

Vi vil gjennomføre tilsynsmøter innenfor avgrensede temaer, for eksempel oppfølging av tidligere tilsyn.

Vegtilsynet gjennomført flere saker innen arbeidsvarsling. I etterkant av *2019-19 Sikring av arbeidsområder* gjennomførte Statens vegvesen en rekke tiltak, og saken ble avsluttet i mars 2021. Arbeidsvarsling er derfor område vi vurderer å gjennomføre denne tilsynsformen. Vi vurderer også å gjennomføre tilsynsmøte knyttet til drift og vedlikehold av gang- og sykkelveger. Vi gjennomførte flere tilsynssaker i 2018 og 2019 som kan være aktuelt å følge opp.

Vi kommer til å ha dialog med Statens vegvesen i forkant for å avklare tema.

Beredskap i tunnel (alarmhåndtering)

Statens vegvesen har ulike roller når det gjelder beredskap i tunnel, blant annet:

- *Tunnelforvalter* omfatter alle oppgaver relatert til planlegging, bygging, drift og vedlikehold av tunneler.
- *Vegtrafikksentralene* har også en viktig rolle i beredskapsarbeidet med å overvåke og styre vegtrafikken og varsle om hendelser.

Data fra VTS viser at det i løpet av en måned er om lag 250 000 ulike alarmer fordelt på de fem ulike Vegtrafikksentralene. Et stort antall av alarmene er knyttet til tunneler. En utfordring med et stort antall alarmer en skal håndtere er at reelle alarmer kan bli oversett eller feilaktig håndtert.

Vegtilsynet har gjennomført flere undersøkelser innenfor tunnel de siste årene, og ønsker i år å se nærmere på alarmhåndteringen til Statens vegvesen. Relevante områder kan være hvordan roller og ansvar er organisert og operasjonalisert, og hvordan Statens vegvesen jobber langsiktig med å redusere feilalarmer.

Sikkerhet i digitale systemer

Digitalisering av vegsektoren og innføring av ny teknologi gir nye muligheter, men skaper også nye og ukjente sårbarheter og risikoer.

Statsbudsjettet for 2024 peker bl.a. på at «det er viktig å tilegne seg nødvendig kunnskap om nye sikkerhetsutfordringer tidlig i planleggingen av nye teknologiske systemer, slik at disse blir etablert med hensiktsmessige beredskaps- og sikkerhetstiltak.» I Nasjonal strategi for digital sikkerhet står det bl.a. om viktigheten av forebyggende arbeid ved å foreta risikovurderinger, og på bakgrunn av dette gjennomføre tilstrekkelige tiltak for å beskytte seg mot uønskede hendelser.

Vegtilsynet ønsker å undersøke sikkerhetstyringen i digitale systemer med betydning for trafikksikkerheten eller samfunnssikkerheten. Relevante områder, som vi skal vurdere nærmere i forberedelsen av saken, er bla. systemet for tilgangsstyring og endringskontroll i fagsystemer, risikovurderinger, iverksatte sikkerhetstiltak, og regelmessig kontroll og evaluering av sikkerhetstiltakene.

Leverandørstyring

Hovedandelen av arbeidet med planlegging, bygging, drift og vedlikehold av riksveg blir utført av eksterne leverandører. Tilsynspart har ansvar for styring og oppfølging av leverandørene, og må sikre at utførte oppgaver tilfredsstillende aktuelle krav. Leverandørstyring er dermed en kritisk funksjon, og har stor betydning for trafikksikkerheten på riksveg.

Vegtilsynet har etter gjennomføring av flere tilsynssaker indikasjoner på mangler ved Statens vegvesens leverandørstyring. Statens havarikommisjon har også avdekket utfordringer knyttet til dette gjennom sine undersøkelser. Riksrevisjonen publiserte 01.06.2023 en rapport, Dokument 3:11 (2022-2023), Kvalitet og effektivitet i drift og vedlikehold av riks- og fylkesveier der en av konklusjonene var at:

«Det er flere svakheter i Statens vegvesens styring og oppfølging av drifts- og vedlikeholdsarbeidet, blant annet innen mål- og resultatstyring, planlegging, kontraktutforming- og oppfølging, internkontroll og forbedringsarbeid. Samlet sett er dette kritikkverdig.»

Vegtilsynet ønsker å undersøke Statens vegvesens leverandørstyring.

4. Oppfølging av gjennomførte tilsynssaker

Vegtilsynet vil følge opp åpne avvik i gjennomførte tilsynssaker. Oversikten under viser åpne avvik per 11.01.2024.

Saknr.	Tilsynssak	Tilsynspart	Åpne avvik
2020-05	Tiltakstid ved drift av eksisterende veg	Statens vegvesen	3
2020-06	Sykkelforbud i tunnel	Statens vegvesen	1
2021-09	Vegoppmerking etter dekkefornying	Statens vegvesen	1
2023-02	Øvelser i tunnel	Statens vegvesen	1